

SAVUNMANIN ÖRGÜTLENMESİ

Av. Halil YAZGI*

Birden çok insanın bir araya gelmesi, birlikteliği, toplanması daima bir amaca dayanmıştır. Demokratik çağdaş özellikle kalkınmış ülkelerde kişinin üretken, etkin olarak katıldığı sivil toplum örgütleri sayısı en önemli referanslardandır. Anti demokratik ülkelerde ise aksine bir tutum görünür. Biraz demokratik biraz kalkınmış ülkelerde, sessiz, şu veya bu dernek, vakıf, parti ile ilgisi olmayan efendi adı da verilen kişi en makbul insan tipi olarak aranır ve bulunur da. Tipik örnekleri, her iktidar döneminde çoğala çoğala bürokrasi ya negatif mekanik görüntüsü alır, ya da KİT'ler gibi çöküşe gider. Sonra da bunun nedenleri anlatılırken günün ekonomik modeller gereğine, miadını doldurmuşluk bahanesine bağlanır.

Anayasa Mahkemesi üyeliği görevi bile ülkemizde daha dün bir parti üyeliği nedeniyle tartışılmadı mı?

Her örgütlenme, güç ve amacını ya kendi yasa, tüzük ve benzer somut hukuki dayanaktan alır ve artık burada başka saik aranmaz veya hukukun dernek, vakıf gibi genel hükümlerinden yararlanılarak amaca hizmet etmeye uğraş verir. Bunun gerçek amaca hizmet edip etmediğinin izlenmesi, irdelenmesi artık idarenin, yargının görevlerindedir.

Savunma, ilk çağlardan beri baro adı altında örgütü ile birlikte vardır; çünkü birden çok hukukçu avukatın bir araya gelip de savunma mesleğinin ve ülkenin sorunlarını konuşmaması düşünülemez.

Ancak savunma mesleği sorunları, ülke meseleleri, hatta dünya meseleleri harmanlamasında geçmişte zaman zaman o kadar tadı kaçırılmıştır ki avukatlık mesleğinin sorunları bazen konuşulur olmuştur. Hep şuna benzetmişim; Prof. Dr. Feyzioğlu, Nazari, Tatbiki, Mukayeseli Bütçe adlı

* Tekirdağ Barosu üyesi

eserinde "O gün meclis sıraları dolduğu gibi, dinleyici, basın ve kordiplomatik locaları da doludur. Başkanlık kürsüsünde, başkan vekilleri değil, bizzat birinci başkan yer almıştır. Hükümet üyeleri noksansız, hazırdırlar. Celse açılınca başkan, gündem gereğince Maliye Bakanı'nı kürsüye davet eder ve Bakan da çantasını açarak bütçe nutkunu okumağa başlar.....Milletvekili veya senatör bu konuşmasında her şeyden söz edebilir.....Seçmenlerine selamlar yollar ve siyasi yatırımlar yapabilir. Söz ve kürsü hürriyetini istediği gibi kullanır. Kısaca, bütçenin meclis genel kurullarındaki görüşmesinde, bir maliyecinin dediği gibi her şeyden bahsedilir. Tabiatıyla ara sıra da bütçeden söz açıldığı olur." Günümüz bütçesi malum. Bu bağlamda avukatların durumu da malum.

Savunmanın örgütlenmesini avukatlık hukuku belirlemiştir. 2001 yılı değişikliği sonucu Adalet Bakanlığı'nun vesayeti de büyük bir ölçüde kalkmış olmakla örgütlenme daha hukuksal bir boyut kazanmıştır.

Sosyal güvenlik, ekonomik, sosyal sorun yaşamamış veya bunu da hissetmemiş bu konudaki yakınmaları dinlememiş, birkaç fantezi nutuk atanlar hariç gittiğim birçok il, ilçe ve görüştüğüm yüzlerce meslektaşın ki bunların arasında ebediyete göçen birçok meslektaş dahil örgütlenme konusunda hep iki konuyu eleştirmiş, yakınmışlardır. Birincisi yasal düzenleme eksikliği, ikincisi uygulama.

Yasal düzenleme eksikliğinde;

Gerek değişiklik öncesi gerekse 1136 Sayılı Avukatlık Kanunu'nun 1. maddesinin değişikliği ile "Avukat, yargının kurucu unsurlarından olan bağımsız savunmayı serbestçe temsil eder." hükmünün avukatlar tarafından ne yazık ki hiçbir yer ve zamanda hissedilmemesi. Hissedilmemesi doğaldır; çünkü sadece avukatın yeri tanımlanmış olup yeri gösterilmemiş, Yargı örgütlenmesinde bir eksiklik bırakılmıştır. O halde maddenin devamla "Baro Başkanı Adalet Komisyonu'nun bir üyesidir." gibi bir düzenleme getirilmelidir. Böyle bir düzenleme Bakanlığın veya yargının işleyişine uygun düşmez gibi itirazlar hemen yükselecektir. Ancak 2802 sayılı Kanun'un ilgili (Onuncu Kısmı) 113-117 maddeleri incelendiğinde baro başkanlarının Adalet Komisyonlarında yer almasının gerekliliği ortaya çıkar; çünkü adliye personelini ve komisyonların diğer iş ve işlemlerini, avukatlar devamlı aynı adliyede görev yapma, sayı ve iş itibarıyla en az hakim ve savcılar kadar bilebilmektedirler.

Veya "Yargı çevresi denetimi sırasında müfettiş baro başkanından rapor ister."

Bu rapor yıl boyunca avukatların duruşma, keşif veya meslekten dolayı usule, hukuka aykırı gördüğü, yaşadığı olayları baro odasına gelip tekrar tekrar haykıracağına, varsa ara karar veya benzer delil yoksa tutacağı bir tutanak ve imzalatıracağı bir görgü tanığı meslektaş, hiçbir şey yoksa olayı

bir yazı ile Baro Başkanlığı'na bildirmesi, müfettiş geldiğinde başkan veya yönetim kurulunca bilgi, belge ve görüşü içeren bir gizli rapor sunulmasıdır. Meslektaşlar yazı vermektan imtina etti, başkan bir yıllık gözlemlerini içeren bir raporu müfettişe yine sunar.

Böylelikle müfettişler sadece birkaç dosya ve içeriğinden ibaret yapacakları birkaç günlük teftişle yetinmemiş olacaktırlar. Ülkemizde sadece yargı değil tüm kurum ve kuruluşlarında denetim mekanizmasının sağlıklı, hatta işlememesinden yakınmaların bir nedeni de çok dar ve alt yapısız bir denetim olmasındandır. Bu önerimizi tarafsız, bağımsız, nosyonu olan tüm yargıç ve savcılarımız desteklerler, savunmanın yargının kurucu unsurluğuna inanmayanlar hariç.

Bu nedenle TBB toplantılarında önerilen savunmanın, Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'nda temsil edilmesi yeterli değil; çünkü 74 Baro, 81 il, 400 ilçe yargı çevresindeki elli bini aşan avukatın bir kişi tarafından temsil edilmesi, sorunlarının dile getirilmesi olanaksızlığı yanı sıra avukatlar ve barolar, görev yaptıkları adliyelerde, mesleği icra ettikleri her yer ve işte bunu yaşamak istemektedirler.

Bu sağlandığında yargının evrensel bağımsızlığa bir adım daha atacağına inanıyoruz.

Meslektaşların, örgütlenmenin uygulamadan doğan yakınmalarında ise;

Gerek TBB ve gerekse barolar, önceki bazı dönemlerde ağırlıklı olarak siyaset ve başkaca meselelerle uğraşısı savunma mesleğinin sorunları ve çözümlerinin uğraşısının önünde gitmiş; ara sıra da savunmanın sorunlarıyla ilgilenilmiştir. Öyle ki artık avukatlar hemen hemen her türlü faaliyete (toplantılar, panel, dergi, yarışma vs.) dudak büker olmuştur. Halbuki Avukatlık Hukuku savunma mesleğinin örgütlenme şeklini, bir anlamda baroların, TBB'nin amaçlarını belirlemiştir de.

Ancak 2001 yılından bu yana TBB'nin uğraşısı sonucu, savunmanın sorun ve özellikle çözüm önerileri öne çıkarılmağa başlanmış, bu olumlu ve doğal gelişme barolara ve oradan avukatlara yansımaya başlamıştır.

Öyle ki artık baroların bünyelerinde meslek ve meslektaşla ilgili kurul ve komisyonların oluşması yanı sıra ülke insanını ilgilendiren komisyonların oluşmasına bu kez ara sıra siyaset ve diğer meselelerle ilgilenmesine doğal olarak bakılmağa başlanmıştır; çünkü doğrusu da bu olduğu için. Hatta yapılan siyaset ve özellikle bu siyaset bazen düşüncenin ifade özgürlüğü ile ilgili ise buna hiçbir avukatın, başta saygıyla karşılamaması ve gerekirse destek vermemesi düşünülemez. Bağımsız düşünmek biz avukatların özünde vardır.

Elbette ki 2001 yılı Avukatlık Kanunu değişikliği vekaletname pul paralarından artanın dağıtımının da etkisi vardır; ancak meslek ve meslektaş sorunlarını öne çıkarıp bunu tüm barolarla ve bu bağlamda avukatlarla paylaşıp çözüm önerilerini birlikte aramak bir anlayış, prensipler meselesi olsa gerek.

Fantezilerden uzak avukatın somut ekonomik, sağlık, sosyal, yargıdaki yeri sorunlarını ve çözüm önerilerini öne çıkararak ve çözen, çözmek için mücadele veren bir savunma örgütünün; diğer bir deyişle barolar ve TBB'nin ve oradan avukatlara yansımaya başlayan uğraşının her gün biraz daha artarak ilerlemesinin devamını tüm avukatlarca istenmesinde tam haklılık vardır.

Harmanlamaya bakıldığında, çoğunlukta savunma mesleği görülürse diğer çeşitleri zaten göz aramaya başlar.